

หลังกามาน (Behind the scenes): ปิตาธิปไตยในนวนิยายวาย*

Lang Man behind the Scenes: Patriarchy in a Yaoi Novel

นนทิกานต์ จูห้อง และอรทัย เพ็ญยุระ

Nonthikan Juhong and Orathai Piayura

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: nonthikan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้อำนาจปิตาธิปไตยในนวนิยายวายเรื่องหลังกามาน (Behind the scenes) และ 2) ศึกษาการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยในนวนิยายแนวยายเรื่องหลังกามาน (Behind the scenes) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำกรอบแนวคิดปิตาธิปไตยของเคท มิลเล็ท มาประยุกต์ใช้ในการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้อำนาจปิตาธิปไตยและการขัดขืนต่อปิตาธิปไตยในนวนิยายวายเรื่อง หลังกามาน (Behind the scenes) ดังนี้ การใช้อำนาจปิตาธิปไตยสามารถจำแนกออกเป็น 4 ลักษณะ คือ 1) การใช้อำนาจของพ่อในครอบครัว ซึ่งพบการใช้อำนาจระหว่างพ่อกับลูก 2) การใช้อำนาจในมหาวิทยาลัยและสถานที่ทำงาน พบการใช้อำนาจระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง การใช้อำนาจในกลุ่มเพื่อนและการใช้อำนาจระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา 3) การใช้อำนาจระหว่างพระเอก และนายเอก และ 4) การใช้อำนาจระหว่างผู้ชายและผู้หญิง
2. การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยในนวนิยายเรื่องหลังกามาน (Behind the scenes) พบว่าสามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) การขัดขืนต่อการใช้อำนาจปิตาธิปไตยในครอบครัว พบการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยระหว่างพ่อกับลูก และการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยระหว่างพ่อกับแม่ 2) การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยในมหาวิทยาลัยและสถานที่ทำงาน พบการขัดขืนต่อการใช้อำนาจปิตาธิปไตยระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง และการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา 3) การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยระหว่างพระเอกและนายเอก และ 4) การขัดขืนต่อการใช้อำนาจปิตาธิปไตยระหว่างผู้ชายและผู้หญิง

คำสำคัญ: ปิตาธิปไตย; นวนิยายแนวยาย

*ได้รับบทความ: 30 ตุลาคม 2565; แก้ไขบทความ: 19 กันยายน 2566; ตอรับตีพิมพ์: 26 กันยายน 2566

Received: October 30, 2023; Revised: September 19, 2023; Accepted: September 26, 2023

Abstract

This research examines the Yaoi novel *Lang Man Behind the Scenes* for: 1) uses of patriarchal power and 2) evidence of defiance against patriarchal power. The research is designed as a qualitative research. The study applied Kate Millett's conceptual framework on patriarchy.

The results were as follow:

1. Patriarchal power and defiance against it could be characterized in four different contexts: 1) the use of father's authority in the family between father and child; 2) in university and work settings based on seniority, among friend groups, and between supervisors and subordinates; 3) between the male protagonists; and 4) between male and female characters.

2. The novel showed evidence of defiance against patriarchal power in all four of the aforementioned contexts. 1) Defiance against uses of patriarchal power in the family occurs between the father and child and between the father and mother. 2) Defiance against uses of patriarchal power in the university and work setting occurs within both the seniority and the supervisor-subordinate systems. The novel also portrays defiance against uses of patriarchal power 3) between the male protagonists and 4) between male and female characters.

Keywords: Patriarchy; Yaoi Novels

1. บทนำ

นวนิยายวายได้รับอิทธิพลของการ์ตูนญี่ปุ่นซึ่งเขียนกันมาตั้งแต่ทศวรรษ 1980 นวนิยายวายมี 2 แบบ คือ Yaoi นวนิยายชายรักชาย และ Yuri นวนิยายหญิงรักหญิง น่าสังเกตว่าผู้เขียนนวนิยายวายทั้งสองแบบมักแสดงตัวว่าเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย (รินฤทัย สัจจพันธุ์, 2560, หน้า 73) โดยนวนิยายวายจะแบ่งลักษณะของตัวละครเป็น 2 ลักษณะ คือตัวละครชายฝ่ายหนึ่งจะแสดงบทบาทแบบผู้กระทำ (เรียกว่า seme) ทั้งในด้าน

พฤติกรรมทั่วไปและความสัมพันธ์ทางเพศในขณะที่ตัวละครชายอีกฝ่ายหนึ่งแสดงบทบาทแบบผู้ถูกกระทำ (เรียกว่า uke) (อรุณี ชัยทองศรี, 2560, หน้า 344-359)

ในพ.ศ. 2550 ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันงานเขียนนวนิยาย Yaoi (Yaoi) หรือ นวนิยายวายได้เข้ามามีอิทธิพลต่ออุตสาหกรรมหนังสือและอุตสาหกรรมสกรีน (ภาพยนตร์ โทรทัศน์ การออกอากาศภาพเคลื่อนไหวทางเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ต) (นัทธนัย ประสานนาม, 2563, หน้า 160-187)

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่านวนิยายวายได้รับความนิยมมากขึ้น แต่ถึงอย่างไรนวนิยายวายยังนำเสนอเรื่องปิตาธิปไตย (patriarchy) ดังที่ณิชารี เลิศวิญญโรจน์ (2560) กล่าวว่า แม้ความรักระหว่างเพศเดียวกันไม่ว่าจะเป็นชายรักชายหรือหญิงรักหญิงจะเกิดขึ้นภายใต้แนวคิดที่ยอมรับความหลากหลายและความเท่าเทียมทางเพศ ทว่ารูปแบบความสัมพันธ์ทั้งหมดยังคงถูกครอบไว้ด้วยรากฐานความคิดที่ว่าบทบาทผู้นำหรือผู้เข้มแข็งกว่าจะถูกยกให้เหมือนฝ่ายชาย ในขณะที่ฝ่ายที่อ่อนแอ อ่อนโยน และบอบบางกว่าจะถูกมองในฐานะฝ่ายหญิง นอกจากนี้ นวนิยายวายที่ดัดแปลงเป็นซีรีส์นั้นยังถูกวิพากษ์จากกลุ่ม LGBT มากมาย โดยประเด็นที่ถูกวิจารณ์มากที่สุดคือการไม่สะท้อนความเป็นจริงทางสังคมของกลุ่ม LGBT (นัทรนัย ประสานนาม, 2562, หน้า 15-34)

นวนิยายเรื่องหลังม่าน (Behind the scenes) เป็นนวนิยายเรื่องหนึ่งที่ได้ปรับเปลี่ยนเนื้อหา เป็นผลงานของ after day และ west ซึ่งได้กล่าวถึงเรื่องราวของสองครอบครัวที่ไม่ลงรอยกันมาตั้งแต่ภัทร ปราน และภายังไม่เกิด ส่งผลให้รุ่นลูกถูกปลูกฝังต่อมาว่าให้เกลียดกัน ซึ่งขัดแย้งกับความรู้สึกของ ตัวละครทั้งสามเป็นอย่างมาก เด็กทั้งสามจึงต้องแอบมาเล่นกันอยู่เป็นประจำ เมื่อภัทรและปรานเข้ามาหาวิทยาลัยทั้งสองก็ได้กลับมาสนิทสนมกันอีกครั้ง และสานสัมพันธ์ในฐานะคนรัก นั่นทำให้ครอบครัวของทั้งสองไม่พอใจและบังคับให้แยกกัน ทั้งภัทรและปรานเสียใจมาก แต่ยังคงใช้ชีวิตตามที่ครอบครัวต้องการ ซึ่งเป็นการพยายามต่อสู้อย่างหนึ่งเพื่อให้ครอบครัว

รู้สึกเห็นใจ สุดท้ายครอบครัวทั้งสองได้ยอมแพ้ให้กับความพยายามจึงยอมให้ภัทรและปรานคบหากันได้ และให้ภัทรเป็นผู้ดูแลกิจการครอบครัวของปรานเพื่อให้ปรานสามารถแยกตัวไปทำบริษัทสถาปนิกตามที่ตั้งใจไว้

จากเนื้อหาโดยย่อพบว่าสาเหตุของเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้น คือ การไม่ลงรอยทางธุรกิจของพ่อภัทรและพ่อปราน ส่งผลให้มาบีบบังคับลูกว่าต้องเกลียดกันโดยไม่ให้ลูกมีสิทธิ์เลือก และพ่อยังใช้อำนาจต่อเนื่องมาตลอด นอกจากนี้ในนวนิยายเรื่องหลังม่าน (Behind the Scenes) ฉบับปรับปรุงเนื้อหายังปรากฏการใช้อำนาจรูปแบบต่างๆ เช่น การใช้อำนาจของรุ่นพี่และรุ่นน้อง เป็นต้น

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าในนวนิยายแนววายเรื่องหลังม่าน (Behind the scenes) ฉบับปรับปรุงเนื้อหานั้นยังคงปรากฏการใช้อำนาจปิตาธิปไตยตลอดทั้งเรื่อง และยังเห็นถึงการพยายามขัดขึ้นต่อการใช้อำนาจปิตาธิปไตยอีกด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาสนใจและต้องการจะ ตีแผ่ถึงรูปแบบการใช้อำนาจปิตาธิปไตย และการพยายามขัดขึ้นต่ออำนาจปิตาธิปไตยในนวนิยายเรื่องนี้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้อำนาจปิตาธิปไตยในนวนิยายวายเรื่องหลังม่าน (Behind the scenes) ฉบับปรับปรุงเนื้อหา

2. เพื่อศึกษาการขัดขึ้นต่ออำนาจปิตาธิปไตยในนวนิยายวายเรื่องหลังม่าน (Behind the scenes) ฉบับปรับปรุงเนื้อหา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขึ้นรวบรวมข้อมูล ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้อ่านาจิตาธิปไตย และการขัดขึ้นต่ออ่านาจิตาธิปไตย

2. ขึ้นวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์การใช้อ่านาจิตาธิปไตยและการขัดขึ้นต่ออ่านาจิตาธิปไตยในนวนิยายแนววายเรื่องหลังม่าน (Behind the scenes) ฉบับปรับปรุงเนื้อหา ซึ่งมีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยมากขึ้น เช่น เพิ่มเรื่องสมรสเท่าเทียม โดยใช้แนวคิดปิตาธิปไตยของเคท มิลเลท (Millett, 1970 อ้างถึงใน Whitehead, 2010, p. 86) ที่ตั้งข้อสังเกตว่าอ่านาจิตาธิปไตยต่างอยู่ในมือของผู้ชายทุกอย่างล้วนถูกมองว่าเป็นสถาบันของเพศชายที่เปิดโอกาสให้ผู้ชายได้ใช้อ่านาจิตาธิปไตยทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านสถาบันและองค์กรต่างๆ เหล่านี้ควบคุมเพศหญิง (อรัญญิก เพ็ญยุระ, 2564, หน้า 63-64)

3. ขึ้นสรุปและอภิปรายผล

4. นำเสนอผลการวิจัย

4. สรุปผลการวิจัย

1. การใช้อ่านาจิตาธิปไตยในนวนิยายวายเรื่องหลังม่าน (Behind the scenes) สามารถจำแนกการใช้อ่านาจิตาธิปไตยได้ 4 ลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 การใช้อ่านาจิตาธิปไตยของพ่อในครอบครัว จากการศึกษาพบการใช้อ่านาจิตาธิปไตยมากที่สุด การใช้อ่านาจิตาธิปไตยระหว่างพ่อและลูก ประกอบ

ไปด้วยสองครอบครัว คือ ครอบครัวของพระเอกและนายเอก ซึ่งพ่อของทั้งสองครอบครัวจะเลี้ยงลูกด้วยการบังคับหรือใช้กำลัง จำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้ (1) การใช้กำลังทำร้ายร่างกาย เช่น พ่อของภักตร์ทำลายสิ่งของที่ภักตร์รักจนลงมากองอยู่ที่พื้น พร้อมทั้งตัดสินภักตร์ว่าเป็นคนเนรคุณเพราะเข้าใจว่าภักตร์หนีออกจากบ้านพร้อมกับปราน นอกจากนี้ยังพบการใช้กำลังของพ่อที่ทำร้ายร่างกายของปรานด้วยการตบหน้า เพราะปรานแอบมีความสัมพันธ์กับภักตร์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เพียะ!

ใบหน้าผมหันไปตามแรงตบ เจ้าของฝ่ามือที่เพิ่งทำร้ายแค้นผมเมื่อครู่หันไปทิ้งร่างด้วยโทสะ ... (afterday และ west, 2564, หน้า 268) การใช้กำลังของพ่อทำร้ายปรานโดยที่ปรานไม่ทำร้ายกลับ และยังรู้สึกผิดที่ทำให้พ่อต้องเสียใจ ส่งผลให้เห็นว่าการใช้กำลังของพ่อในครั้งนี้เป็นการใช้อ่านาจิตาธิปไตยโดยชอบธรรม กล่าวคือ พ่อทำไปเพื่อเป็นการลงโทษลูกที่ไม่มีความสัมพันธ์กับภักตร์ และตัวละครมีความเชื่อว่าพ่อเป็นหัวหน้าครอบครัวและมีอำนาจมากที่สุด จึงต้องจำยอมรับความผิดนี้ในที่สุด และ (2) ด่าทอด้วยถ้อยคำรุนแรง เช่น พ่อด่าภักตร์ว่าเนรคุณที่หนีออกจากบ้านไปตัวอย่างต่อไปนี้

“ไปแล้วโผล่หน้ากลับมาให้เห็นทำไม ไอ้เนรคุณ!” ... (afterday และ west, 2564, หน้า 281)

จากการศึกษานวนิยายเรื่องหลังม่าน (Behind the scenes พบว่าการใช้อ่านาจิตาธิปไตยระหว่างพ่อและลูกมักจะมีการใช้กำลังบังคับ และด่าทอด้วย

ถ้อยคำที่รุนแรง โดยเหตุผลมาจากการที่ถูกไม่ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ ซึ่งทุกครั้งที่พ่อใช้อำนาจบังคับลูกมักจะอ้าแม่หรือน้องสาวเข้ามาเพื่อให้ลูกชายรู้สึกผิดมากยิ่งขึ้น

1.2 การใช้อำนาจในมหาวิทยาลัยและสถานที่ทำงาน ดังนี้

(1) การปลูกฝังอำนาจชายเป็นใหญ่ ปราณและภัทรศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเดียวกัน แต่อยู่คนละคณะ กล่าวคือ ภัทร ศึกษาอยู่ที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ และปราณ ศึกษาอยู่ที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ซึ่งทั้งสองคณะนี้ถูกหล่อหลอมในสังคมชายเป็นใหญ่ และรุ่นพี่ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อันที่จริงแล้วการยกพวกตีกันของผมกับเด็กคณะปราณเป็นเพราะสังคมชายเป็นใหญ่หล่อหลอมให้ใช้กำลังอวดอ้างความเก่า ... (afterday และ west, 2564, หน้า 35)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงค่านิยมในสังคมว่าผู้ที่จะเรียนในคณะวิศวกรรม ศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์นั้นส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชาย และมักจะมีความคิดเห็นว่าตนจะต้องเป็นใหญ่ที่สุด ซึ่งปัญหาดังกล่าวสามารถพบเจอได้ในสังคมจริงเนื่องจากการถูกปลูกฝังในลักษณะนี้มีมานานแล้วในสังคมไทย และพบการแบ่งให้ภัทรเป็นหัวหน้ากลุ่มวิศวกรรมศาสตร์และให้ปราณเป็นหัวหน้ากลุ่มคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยทั้งสองมีอำนาจในการตัดสินใจมากที่สุดในกลุ่มและมีสิทธิ์ในการตัดสินใจมากที่สุด นอกจากนี้ยังเรียกศรัทธาที่มีศักดิ์ต่ำกว่าว่า “สุนัขรับใช้” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของทาสรับใช้ผู้ซื้อสัตย์

นอกจากนี้ยังพบการใช้อำนาจในสถานที่ทำงานในฐานะเจ้านายกับลูกน้อง และในฐานะคู่แข่งทางธุรกิจ

(2) การออกคำสั่ง พ่อของภัทรได้ใช้อำนาจของประธานบริษัทสั่งให้ภัทรทำตามในสิ่งที่ตนต้องการ และการที่บริษัทของบ้านภัทรและบ้านปราณใช้อำนาจเพื่อแข่งขันแย่งกลุ่มลูกค้าดังตัวอย่างต่อไปนี้

พ่อเกรี้ยวกราด ตวาดเสียงลั่นในห้องทำงานส่วนตัวที่แยกตัวออกจากห้องนั่งเล่นของตัวบ้าน ผมนั่งเอนหลังบนเบาะหนังของเก้าอี้บุวมวลสีดำสนิทเคาะนิ้วเมื่อแฟ้มเอกสารถูกโยนตรงหน้าจนไถลลงพื้นกระจัดกระจาย... (afterday และ west, 2564, หน้า 329)

จากตัวบทที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าพ่อนั้นไว้วางใจภัทรในฐานะผู้บริหารที่อาวุโสกว่ามีประสบการณ์มากกว่า จึงมีความคิดว่าภัทรนั้นยังเด็กและไม่มีประสบการณ์เท่าตนเอง ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการใช้อำนาจในมหาวิทยาลัยและสถานที่ทำงานในนวนิยายเรื่องหลังม่าน (Behind the scenes) นั้นแสดงให้เห็นถึงอำนาจปิตาธิปไตยที่ยังปกคลุมความเชื่อของ ตัวละครอยู่

1.3 การใช้อำนาจระหว่างพระเอกและนายเอก โดยนายเอก คือ ผู้ที่เป็นฝ่ายถูกระทำ หรือ uke ซึ่งจะพบในรูปแบบของการพูดที่สื่อถึงการทึงหวง หรือหากเป็นการใช้กำลังจะเกิดจากความไม่ได้ตั้งใจ เกิดจากอารมณ์โกรธและเสียใจ หรือการกลั่นแกล้งกัน นอกจากนี้ยังพบการประชดประชันของพระเอกที่ทำให้นายเอกเสียใจ

(1) การประชดประชัน

“มึงไม่ใช่ผู้หญิงของกูแต่มึงเป็นคนของกู ยังไม่รู้ตัวอีกหรือไง ถ้าไม่ใช่กูก็จะทำให้โซวันหนึ่งมึงก็ต้องโซเพราะกูปล่อยมึงไปไม่ได้” ... (afterday และ west, 2564, หน้า 95)

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าพระเอกไม่ได้มองนายเอกเป็นตัวแทนของผู้หญิง แต่เป็นสมบัติของตนเอง ถึงนายเอกจะต้องการไปจากพระเอกเพียงใดแต่จะไม่มีทางทำได้เด็ดขาด แสดงให้เห็นถึงความเด็ดขาดในการกระทำของพระเอกที่หึงหวงนายเอก และการกระทำทุกวิถีทางให้นายเอกเป็นของตนเองเพียงผู้เดียว

1.4 การใช้อำนาจระหว่างผู้ชายและผู้หญิง ในนวนิยายเรื่องนี้พบการใช้อำนาจระหว่างผู้ชายและผู้หญิงอยู่จำนวนมาก ยกตัวอย่างเช่น การใช้อำนาจระหว่างภักทรกับเน็ด และการใช้อำนาจระหว่างภักทรกับพันซ์ เป็นต้น

(1) การใช้ผู้หญิงเป็นเครื่องบริหารเสน่ห์

“ขอเบอร์หน่อยสิ”

“เอาไลน์ไว้ดีกว่า” จะได้บล็อกได้ ไม่ใช่สเป็คกรับ แร่งไป แคล้ไว้ลั่นเขี้ยวพอไหว ... (afterday และ west, 2564, หน้า 36)

การใช้อำนาจระหว่างภักทรและเน็ดแสดงให้เห็นถึงการที่ผู้ชายมองผู้หญิงเป็นเพียงสิ่งของที่ใช้บริหารเสน่ห์เท่านั้น แต่หากพิจารณาจากบริบทแล้วผู้ชายในนวนิยายเรื่องนี้มักจะแสดงออกว่าผู้หญิงมีไว้เพื่อลั่นเขี้ยวกับตัวละครที่มีลักษณะนิสัยที่ไม่ดี เช่น ผู้หญิงที่สามารถมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายได้โดยไม่ต้องคบหากัน เป็นต้น

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าการใช้

อำนาจของผู้ชายมักจะมองผู้ที่ศักดิ์น้อยกว่าเป็นสิ่งของ หรือเป็นสิ่งที่สามารถควบคุมได้ทั้งกายและจิตใจ เช่น พ่อมองลูกว่าเป็นบุคคลที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่ง หรือผู้ชายมองผู้หญิงเป็นเพียงสิ่งของไว้บริหารเสน่ห์ เป็นต้น

2. การขัดขืนต่ออำนาจบิดาธิปไตยในนวนิยายเรื่องหลังม่าน (Behind the scenes) จากการศึกษาพบว่า การขัดขืนต่ออำนาจบิดาธิปไตยในนวนิยายสามารถจำแนกได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การขัดขืนต่ออำนาจบิดาธิปไตยในครอบครัว จากการศึกษาพบว่าสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

(1) การขัดขืนต่ออำนาจบิดาธิปไตยระหว่างพ่อและลูก จากตัวบทพบมากที่สุดโดยพบจากตัวละครภักทรและปราณ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (1.1) การยอมทำตามคำสั่ง ในนวนิยายเมื่อภักทรถูกบังคับให้แต่งงานกับพันซ์จึงตัดสินใจหนีออกจากบ้านโดยจะพาปราณไปด้วย แต่ไม่สำเร็จเพราะปราณไม่หนีไปด้วย ภักทรจึงเลือกที่จะกลับบ้านมาและทำตามทีพอกับแม่ต้องการ ซึ่งการยอมทำตามของภักทรเป็นการขัดขืนต่ออำนาจบิดาธิปไตย อย่างหนึ่ง ดังเช่นปราณที่ยอมไปเรียนต่อต่างประเทศตามความต้องการของพ่อ และยอมเป็น “เด็กดีที่ไม่มีความสุข” จนสุดท้ายพ่อของปราณก็เห็นใจและรู้สึกผิดที่ทำให้ลูกของตนไม่มีความสุข จึงยอมให้กลับมาคบหากับภักทรเช่นเดิม แสดงให้เห็นว่าการยอมทำตามในสิ่งที่ครอบครัวต้องการแม้ตนเองจะไม่มีความสุขสามารถเป็นการขัดขืนต่ออำนาจบิดาธิปไตยได้เช่นกัน เพราะการกระทำดังกล่าวสามารถทำให้ครอบครัวเกิดความสงสารและ

รู้สึกผิดได้ ส่งผลให้ครอบครัวยอมแพ้พร้อมกับเลิกบังคับตัวละคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ฉันอนุญาตให้คบหากันแล้ว เลิกโกรธพ่อมันเสียที ที่บ้านมีลูกชายแค่คนเดียว”... (afterday และ west, 2564, หน้า 343)

(2) การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยระหว่างพ่อและแม่จากการศึกษานวนิยายเรื่องหลังม่าน (Behind the scenes) พบเพียงครอบครัวของภัทรเท่านั้น

การใช้น้ำเสียงที่หนักแน่น การใช้น้ำเสียงที่หนักแน่นของแม่พบเพียงครั้งเดียว โดยหลังจากนี้แม่มักจะใช้วิธีพูดโน้มน้าวให้พ่อเห็นด้วยกับตนเอง ดังนี้

“พอเถอะคุณ!”

เสียงนั้นสั้นแต่ทรงพลัง พ่อเบิกตากว้างเล็กน้อย เช่นเดียวกับที่ผมไม่คิดว่าแม่จะห้ามปรามสิ่งที่เกิดเรื่องน่าโมโหขนาดนี้ “เราทำทุกอย่างก็เพื่อมัน!”

“แล้วตุลุดตอนนี่สิคะ” เปลือกตาและจมูกของแม่แดงก่ำ แต่ก็ไม่ได้ร้องให้ออกมา “ตาภัทรของเราทรมานจนไม่รู้จักความสุขมานานแล้ว คุณพอได้รึยัง” ... (afterday และ west, 2564, หน้า 335)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าแม่ของภัทรพยายามต่อต้านอำนาจของพ่อด้วยการขึ้นเสียง หากแต่เสียงนั้นยังคงสั้นอยู่ และตาแดงก่ำแสดงให้เห็นว่ากำลังจะร้องไห้ แต่ ตัวละครไม่ได้ร้องออกมาเป็นการปกปิดความอ่อนแอตนเองเอาไว้ นอกจากนี้การที่แม่ออกมาปกป้องลูกจากการใช้อำนาจของพ่อทั้งที่ก่อนหน้านี้แม่เป็นผู้ร่วมบังคับ

ให้ภัทรแต่งงานกับพันธิ จึงสรุปได้ว่าการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยของแม่ต่อพ่อในครั้งนี้เป็นการกระทำต่อกันเป็นทอดๆ เริ่มจากการที่ภัทรขัดขืนต่อคำสั่งของแม่ และแม่หันกลับมาปกป้องภัทรด้วยการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยของพ่ออีกครั้ง

2.2 การขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตย

ในมหาวิทยาลัย และสถานที่ทำงาน

(1) การพูดโน้มน้าว พบการขัดขืนต่อคำสอนของรุ่นพี่ที่ให้รุ่นน้องต้องทะเลาะกันข้ามคณะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“คนคุลๆ เขาไม่มีเรื่องกัน เพราะเชื่อฟังคำสอนของรุ่นพี่ที่ตักันมาจากเรื่องอะไรก็ 모르หอก แต่ถ้าพวกมึงอยากจะตักันอีกกูไม่เอาแล้ว ไม่ไปด้วยแล้ว”... (afterday และ west, 2564, หน้า 137)

จากตัวบทแสดงให้เห็นว่าภัทรนั้นพยายามขัดขืนต่อการใช้อำนาจของรุ่นพี่ด้วยการกล่าวกับกลุ่มเพื่อนของตนเองว่าจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับปัญหาครั้งนี้อีกแล้ว และยังคงกล่าวโน้มน้าวใจเพื่อนให้เลิกชกต่อยอีกด้วย เป็นการพยายามชักชวนให้กลุ่มเพื่อนขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยของรุ่นพี่เพื่อให้ความคิดของตนเองเป็นฝ่ายชนะ

นอกจากนี้ยังพบการขัดขืนต่ออำนาจปิตาธิปไตยในสถานที่ทำงาน คือการที่ภัทรปกป้องผู้ใต้บังคับบัญชาของตนเองจากพ่อ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“คุณหนูอย่าไล่ผมออกเนอะครับ”

ผมยังยิ้ม ความไม่มั่นใจเมื่อแรกเริ่มทำตัวนอกคอกค่อยๆ ละลายหายไป ทิศทางการทำงานเปลี่ยนเบนเข้มไปคนละอย่างกับก่อนหน้านี้ ผมมีอำนาจตัดสินใจมากขึ้น ขณะที่พ่อก็เริ่มปล่อย

งานชิ้นสำคัญๆ ให้ทำมากขึ้นทีละน้อย

“ไม่น่ามีปัญหาครับ ผมรับผิดชอบเอง”

... (afterday และ west, 2564, หน้า 337)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าภักทรมีความมั่นใจว่าสามารถเจรจาหรือขัดขึ้นต่ออำนาจของพ่อได้แล้ว ซึ่งในบริบทไม่ได้เป็นการขัดขึ้นโดยใช้ความรุนแรงหรือการใช้คำพูดทำร้ายจิตใจ หากแต่เป็นความมั่นใจว่าพ่อเชื่อใจตนเองมากขึ้น และพ่อเริ่มให้สิทธิในการตัดสินใจกับภักทรมากขึ้น

2.3 การขัดขึ้นต่ออำนาจปิตาธิปไตยระหว่างพระเอกและนายเอก จากการศึกษาพบว่าตัวละครปรานหรือนายเอกนั้นมักแสดงออกว่าไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจของพระเอกอยู่ตลอดเวลา เช่น การขู่ว่าออกจากห้อง การต้อยคิน การพูดจาทำร้ายจิตใจ เป็นต้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) การทำร้ายร่างกาย

ผัวะ!! วาดหมัดซัดเข้าที่สันกรามของอีกฝ่ายแรงๆ อย่างไม่อ้อมมือ ก่อนจะถีบอัดที่หน้าท้องตามไปจนมันเซกระเด็นออกนอกเขตประตู

“มึงไปไกลๆ ตีนกูเลยนะไอ้ภักทร!” ... (afterday และ west, 2564, หน้า 82)

จากตัวบทนายเอกถูกพระเอกขึ้นใจด้วยการเข้ามาจับ ส่งผลให้นายเอกโกรธและต้อยพระเอกคินไป แสดงให้เห็นว่าตัวละครนายเอกสามารถปกป้องตัวเองจากการใช้อำนาจของพระเอกได้ และแสดงให้เห็นว่านายเอกสามารถใช้พลังกำลังได้เช่นกัน

การพยายามขัดขึ้นต่ออำนาจของนายเอกต่อพระเอกพบน้อย และพบการใช้กำลังเพียงครั้งเดียว เนื่องจากพระเอกไม่ได้ใช้อำนาจปิตา

ธิปไตยต่อนายเอกมากเท่าการใช้อำนาจปิตาธิปไตยต่อผู้อื่น โดยหลังจากการพยายามขัดขึ้นด้วยวิธีการต่างๆ ไปแล้ว นายเอกมักจะมาเสียใจกับตนเองเสมอ สุดท้ายพระเอกจะเป็นฝ่ายเข้ามาขอโทษก่อน และสามารถรับความเข้าใจกันได้ในที่สุดโดยไม่มีฝ่ายใดต้องใช้ความรุนแรงหรือใช้ถ้อยคำที่ทำร้ายจิตใจกัน

2.4 การขัดขึ้นต่ออำนาจปิตาธิปไตยระหว่างผู้ชายและผู้หญิงจากการศึกษาพบว่าตัวละครหญิงที่พยายามจะขัดขึ้นต่ออำนาจปิตาธิปไตยของผู้ชายมี 3 ตัวละคร คือ เน็ต พันซ์ และภา โดยตัวละครที่สามารถขัดขึ้นได้สำเร็จมี 2 ตัวละคร คือ พันซ์และภาเท่านั้น ดังนี้

(1) การใช้น้ำเสียงที่หนักแน่น

“พี่ภักทรช่วยอย่ามาเจอพันซ์ อย่ามาที่บ้านพันซ์สักพักนะคะ” หญิงสาวพูดเสียงเด็ดเดี่ยวเมื่อถึงคราวแข็งเกร่ง พันซ์ที่ผมเห็นนุ่มนวลอ่อนหวานกลับแข็งเกร่งได้อย่างเหลือเชื่อ ในทางกลับกันกลายเป็นผมที่อ่อนแอจนไม่อาจแม้แต่จะเอ่ยคำขอโทษออกมาได้ ... (afterday และ west, 2564, หน้า 334)

จากตัวบทที่ยกตัวอย่างมานั้นแสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งและเด็ดเดี่ยวของตัวละครหญิงในเรื่อง เพราะรู้ความจริงว่าตนเองนั้นถูกรอคอยของภักทรนั้นจับคลุมถุงชน พันซ์จึงตัดสินใจที่จะขัดขึ้นต่ออำนาจของครอบครัวภักทรที่บังคับให้ภักทรไปเจอพันซ์ที่บ้าน และการประกาศกร้าวออกมาเช่นนั้นเป็นการกระทำที่ส่งผลให้ภักทรกลายเป็นฝ่ายอ่อนแอแทนตนเอง เป็นการขัดขึ้นต่ออำนาจปิตาธิปไตยได้สำเร็จ

การขัดขึ้นต่ออำนาจปีตาธิปไตยในนวนิยายเรื่องนี้พบว่าสามารถขัดขึ้นได้สำเร็จทุกครั้ง เนื่องจากตัวละครมีวิธีการที่จะขัดขึ้นแตกต่างกัน เช่น ลูกจะใช้วิธียอมทำตามคำสั่ง นิ่งเฉยจนทำให้ครอบครัวสงสารและยอมแพ้ ในขณะที่ผู้หญิงจะใช้วิธีการพูดที่เด็ดขาดหรือการใช้น้ำเสียงที่แข็งกร้าวเพื่อให้ผู้ชายรับฟัง เป็นต้น โดยตัวละครจะใช้วิธีการขัดขึ้นกับตัวละครอื่นๆ ไม่เหมือนกัน ซึ่งจะดูจากลักษณะนิสัยของตัวละครดังกล่าวก่อนว่าควรจะใช้วิธีการขัดขึ้นแบบใดจึงจะสำเร็จ

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการใช้อำนาจและการขัดขึ้นต่ออำนาจปีตาธิปไตยในนวนิยายเรื่องนี้พบว่ามี (Behind the scenes) ฉบับปรับปรุงเนื้อหาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการใช้อำนาจปีตาธิปไตยของพระเอกกับผู้หญิงนั้นมาจากคำสั่งสอนของครอบครัว เนื่องจากแม่ได้สอนภรรยาว่า “ต้องหาศรีภรรยามาคอยปรนนิบัติ” หรือการที่ตัวละครภาคีต้องคอยมาดูแล ซักผ้าให้กับภรรยาเป็นส่วนหนึ่งในการสอนลูกของครอบครัวภรรยาเช่นกัน ถึงแม้ว่าภรรยาจะยอมตามใจภรรยาแต่เรื่องการปรนนิบัติดูแลนั้นยังคงเป็นหน้าที่ของภรรยา สอดคล้องกับแนวคิดของเสนาะ เจริญพร (2548, หน้า 11) ที่กล่าวว่า ปีตาธิปไตยสามารถฉกฉวยตัวมันเองด้วยการเสนอภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ “ก้าวหน้า” แต่ภาพลักษณ์ที่ดูเหมือนทันสมัยและเสรีนิยมนี้ ทำยที่สุดแล้วก็อิงอยู่กับกรอบคิดที่เป็นอนุรักษ์นิยม

การขัดขึ้นต่ออำนาจของตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้มีความน่าสนใจ เนื่องจากวิธีการ

ขัดขึ้นที่ตัวละครพระเอกและนายเอกแสดงออกมาต่อครอบครัวคือ การก้มหัวยอมรับคำสั่งของพ่อกับแม่ทั้งที่ตนเองไม่มีความสุข และแสดงออกทางสีหน้า การกระทำ การตีตัวออกห่างจากครอบครัว หรือการพิสูจน์ความสามารถของตนเอง ซึ่งส่งผลให้ครอบครัวเริ่มมีความรู้สึกสงสารและยอมพ่ายแพ้ต่อการขัดขึ้นนี้ในที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของศิริสุภาภรณ์ สุจริตพิทักษ์กุล (2562) เกี่ยวกับการยอมรับ ไม่ยอมรับ และยอมรับแบบมีเงื่อนไขของครอบครัว โดยการไม่ยอมรับนั้นแสดงออกด้วยการใช้ความรุนแรงจากผู้เป็นพ่อ แสดงให้เห็นว่าพ่อยอมรับการเป็นชายรักชายได้ยากกว่าแม่ การยอมรับแบบไม่มีเงื่อนไขแสดงออกผ่านการยอมรับในตัวลูกการยอมรับแบบมีเงื่อนไขนั้นแสดงออกในตอนท้ายของเรื่อง คือ ตัวละครจะต้องประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานเชิงประจักษ์

นอกจากนี้ ได้มีการกล่าวถึงเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน เช่น เรื่องสมรสเท่าเทียมที่ยังไม่เกิดขึ้นในประเทศไทย หรือการใช้กำลังขกต่อยกันของคณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ ไม่ได้เกิดมาจากความขัดแย้ง แต่เกิดจากสังคมชายเป็นใหญ่ โดยการกล่าวถึงเนื้อหาดังกล่าวส่งผลให้นวนิยายเล่มนี้ทันสมัยและยังช่วยส่งเสริมเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวของ LGBT ให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น เพราะนวนิยายได้กล่าวถึงความไม่เข้าใจในความรักของเพศเดียวกันในครอบครัว ในนวนิยายเรื่องนี้พบการใช้อำนาจปีตาธิปไตยของพระเอกกับนายเอกน้อย และในตอนท้ายของเรื่องพระเอกกับนายเอกให้เกียรติกัน มีสิทธิ์เท่าเทียมกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษา

ของอนุชา พิมศักดิ์ และโสภี อุณหะยา (2564, หน้า 304-316) ที่ได้กล่าวว่าบทบาทของพระเอก คือ ความเป็นผู้ชาย ส่วนนายเอกคือความเป็นผู้หญิง แม้ตัวละครจะเป็นชายเช่นกันก็ตามแต่ ท้ายที่สุดแล้วต้องมีผู้ที่ตกเป็นฝ่ายถูกกระทำต้องอ่อนแอ ไม่มีอำนาจในการเรียกร้องใดๆ จากพระเอก ซึ่งในนวนิยายเรื่องหลังม่าน (Behind the Scenes) ทั้งสองได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ มีสิทธิ์ในการแสดงความคิดเห็นเท่ากัน และไม่ได้แบ่งว่าใครต้องทำหน้าที่ของผู้หญิงหรือผู้ชาย

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การศึกษาปิตาธิปไตยในนวนิยายแนว วายเรื่องหลังม่านBehind the Scenes ทำให้ทราบถึงกลวิธีการใช้อำนาจและการขัดขืนอำนาจปิตาธิปไตยในรูปแบบต่างๆ สามารถนำไปใช้ในการศึกษา

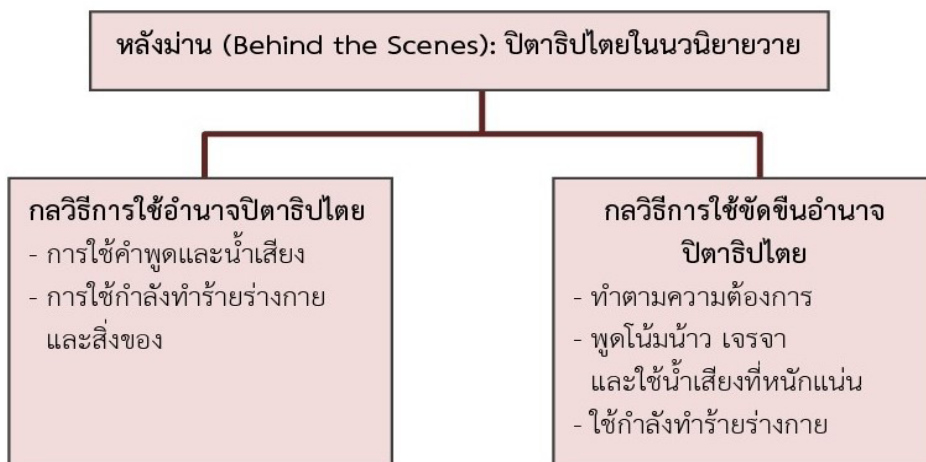
นวนิยายประเภทอื่นๆ ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาลักษณะการใช้อำนาจและการขัดขืนอำนาจปิตาธิปไตยในนวนิยายแนวยูริ (Yuri) เพื่อให้เห็นถึงวิธีการใช้อำนาจและการขัดขืนอำนาจปิตาธิปไตยในบริบทที่แตกต่าง

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การศึกษาเรื่องหลังม่าน Behind the scenes: ปิตาธิปไตยในนวนิยายแนววาย องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้คือ 1) กลวิธีการใช้อำนาจปิตาธิปไตย ได้แก่ (1) การใช้คำพูดและน้ำเสียง เช่นใช้น้ำเสียงที่เด็ดขาด (2) การใช้กำลังทำร้ายร่างกายและสิ่งของ และ 2) กลวิธีการขัดขืนอำนาจปิตาธิปไตย ได้แก่ (1) ทำตามความต้องการ (2) พุดโน้มน้าวเจรจาและใช้น้ำเสียงที่หนักแน่น (3) ใช้กำลังทำร้ายร่างกาย ซึ่งสามารถเขียนเป็นรูปแบบดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- ณิชขารีย์ เลิศวิชญโรจน์. (2560). หัวใจ/วาย. กรุงเทพฯ: บันบุรีคส์.
- นันทนัย ประสานนาม. (2562). นวนิยายยาโออิของไทย: การศึกษาเชิงวิเคราะห์. *วารสารวิชาการหอสมุดแห่งชาติ*, 7(2), 15-34.
- _____. (2563). การเว้นระยะห่างทางเพศสถานะ: นวนิยายยาโออิของไทยในการเมืองเรื่องขนบวรรณกรรมกับการตีความ. *วารสารศาสตร์*, 13(3), 160-187.
- รินฤทัย สัจจพันธุ์. (2560). *อ่านวรรณกรรม GEN Z*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- เสนาะ เจริญพร. (2548). *ผู้หญิงกับสังคมในวรรณกรรมไทยยุคทอง*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ศิริสุภาญจน์ สุจริตพิทักษ์กุล. (2562). *อัตลักษณ์และพื้นที่ทางสังคมของกลุ่มชายรักชายในละครชุดที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2557-2560*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนุชา พิมพ์ศักดิ์ และโสภี อุันทะยา. (2564). อุปลักษณสัตร์ที่แสดงมโนทัศน์เกี่ยวกับตัวละครพระเอกและนายเอกในนวนิยายวัยรุ่นแนววาย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*, 11, 304-316.
- อรทัย เพี้ยยุระ. (2564). *วรรณกรรมกับเพศภาวะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- อรสุณี ชัยทองศรี. (2560). Boys Love Manga and Beyond: History, Culture, and Community in Japan. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 24(2), 344-359.
- Afterday และ west. (2564). *หลังม่าน Behind the scenes (ฉบับปรับปรุงเนื้อหา)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอเวอร์ไว.
- Whitehead, S. (2010). *Men and Masculinities*. Cambridge: Polity Press.

